

Koulupäivän uudistamisesta tukea koululaisten myönteiselle kehitykselle: Miksi, millaisin tavoittein ja miten?

Lea Pulkkinen

Jyväskylän yliopisto ja Haukkalan säätiö

Lastenpsykiatripäivät 10.11.2015

Miksi koulupäivää pitäisi uudistaa?

Historiallista taustaa

- Maatalousvaltaisen yhteiskunnan kaupungistuminen ja vanhempien työn siirtyminen pois kotiympäristöstä
- Koulu perustettiin päiväjärjestyksineen ja loma-aikoineen maatalousvaltaiseen yhteiskuntaan ja kotiäiti- ja kotiapulaisaikakauteen
- Lasten jääminen vaille aikuisten suojaa kärjistyi 1990-luvun laman aikaan: päivähoidosta poistettiin pienten koululaisten iltapäiväryhmät ja koulujen harrastustoiminta lakkautettiin miltei kokonaan

Miksi koulupäivää pitäisi uudistaa?

Lasten näkökulma

- Yksinäisyys ja turvattomuus
- Aikuissuhteiden niukkuus: toverisuhteiden kehityksellinen merkitys on erilainen kuin aikuissuhteiden
- Alttius satunnaisille vaikutteille, esim. päihteet, epäsosiaalisuus; uppoutuminen mediaan
- Vanhempien järjestämän harrastustoiminnan ajoittumisen ongelmat lapsen ja perheen kannalta ja lasten epätasa-arvoinen asema harrastusten saamisessa
- Harrastusten todettu myönteinen vaikutus lapsiin

Aamu- ja iltapäivätoiminta

- Aloite "Eevan istunnossa" 16.9.1996 (Pulkkinen, Mukavaa yhdessä, PS-kustannus, 2002)
- Epäkohtien nostaminen julkisuuteen rouva Eeva Ahtisaaren tuella
- Aamu- ja iltapäivätoimintaa koskeva laki v. 2004
- 1. ja 2. luokan oppilaille sekä erityistä tukea tarvitseville valtion tukemaa (59 %) toimintaa
- Kuntien kautta, vanhemmille maksullista, enimmäkseen yksityisten tahojen tuottamaa
- Opetushallitukselta hyvät ohjeistukset ja tavoitteet toiminnalle

Aamu- ja iltapäivätoiminta

- Selvitys toiminnasta (Iivonen, OKM selvityksiä 2009:8 ja Pulkkinen, OKM selvityksiä 2015:6)
- Kunnan velvoitetta ei ole kirjattu lakiin; vapaaehtoinen järjestäminen ei ole riittävää eikä aamutoimintaa juuri järjestetä
- Ei sisällytetty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin – integroinnin ongelmat; ei osa koulun toimintaa
- Ei kytketty loma-aikojen tarpeisiin
- Henkilöstö-, tila- ja toimintojen sisältöongelmat yksityisille järjestäjille
- Kehittämiskohteet 2011-13: välipalojen laatu, toiminnan laatu ja monipuolisuus, henkilöstön pätevyys, rauhoittumis- ja läksyjentekomahdollisuus, toimintasuunnitelma, tiedonkulku, aukioloajat, lomaajat

Eheytytyn koulupäivän kokeilu 2002-2005

- Pulkkinen & Launonen, Eheytetty koulupäivä, Gaudeamus, 2005
- Oppiminen, huolenpito ja harrastetoiminta koulun tiloissa koulupäivän aikana ja osana koulun toimintaa (ei maksullista) – rehtorin keskeinen rooli
- Aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjolla kaikille alakoulun oppilaille ja harrastetoimintaa kaikille ala- ja yläkoulun oppilaille
- Moniammatillisuus, verkottuminen
- Lapsilähtöisyys; lasten kiinnostusten, tarpeiden ja aikataulujen huomioonotto
- Vapaaehtoisuus, julkisuus tiedottamisessa
- Säännöllinen, hengittävä koulupäivän rakenne

Visio eheyttetystä koulupäivästä

Eheyttämätön			Eheytetty koulupäivä					
Klo	1. päivä	2. päivä	Alaluokat			Yläluokat		
7-8			<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; background-color: #e0e0e0;">Toiminta ryhmä</div>	Harrastekerhoja		Harrastekerhoja		
8-9	1. oppitunti		<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">Opiskelua</div>		<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">Opiskelua</div>			
9-10	2. oppitunti							
10-11	3. oppitunti	1. oppitunti						
11-12	4. oppitunti	2. oppitunti		Lounas			Lounas	
12-13		3. oppitunti	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">Opiskelua</div>		<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">Opiskelua</div>			
13-14		4. oppitunti	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">Toiminta-ryhmä</div>		<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">Opiskelua</div>			
14-15								
15-16								
16-17								

Lapsikäsitys eheytetyn koulupäivän taustalla

- Lasta kunnioitetaan ainutkertaisena yksilönä; annetaan valita vapaa-ajan toimintaa omien taipumusten löytämiseksi ja kehittämiseksi.
- Lapsi tarvitsee aikuisen suojaa ja ohjausta; yksinoloon kasvaa vähitellen.
- Lapsi tarvitsee vapaa-aikaa; koulutyön, aamu- ja iltapäivätoiminnan ja sitä rikastavan harrastustoiminnan tulee muodostaa lapsen kestokyvyn ja kiinnostuksen kannalta hyvä kokonaisuus.
- Koulupäivän tulee sopia lapsen biologiseen rytmiin ja hengittää työn ja vapaa-ajan kesken. Aamupäivään vaativat lukuaineet, tunnin siesta, kielet ja muut sosiaaliset aineet keskipäivään, harrastusaineet iltapäivään
- Lapsen viettämä aika koulun tiloissa on arvokasta silloinkin kun ei ole kyse oppitunneista; tilojen tulee olla sopivia ja ohjauksen pätevää.
- Lapsi saa yhteisessä toiminnassa luoda suhteita koulun aikuisiin ja toisiin lapsiin, mihin koulupäivän aikana ei muutoin ole mahdollisuutta.
- Nämä tarpeet eivät rajoitu 1 – 2 luokkaan; eheytetty koulupäivä luokilla 1-9.

Kokeilusta

- Sitra rahoitti, "koko kylä" osallistui, koulu verkottui yhteisöön
- 90 %:lla oppilaista kouluviihtyvyyttä parani
- Kehitykselliset vaikutukset kansainvälisten tutkimustulosten mukaisia (diat 11-15)
- Mitä tapahtui valtakunnalliselle toimeenpanolle 2006? Opetusministeri vaihtui

Toimeksianto OKM 14.1.2015 Opetusministeri Krista Kiurun kutsumalle selvityshenkilölle (Lea Pulkkinen)

- Joustava koulupäivä –mallin vakiinnuttamiseksi tarvitaan **tutkimukseen** ja **toimiviin käytänteisiin** perustuvaa tietoa joustavan koulupäivän hyvinvointivaikutuksista sekä **kehittämisehdotuksia** siitä, miten joustava koulupäivä on tarkoituksenmukaista rakentaa ja malli vakiinnuttaa.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä, että paikallisessa opetussuunnitelmatyössä nähdään perusopetuksen **aamu- ja iltapäivätoiminta, koulun kerhotoiminta ja koulun muu toiminta kokonaisuutena**, joka tukee lasten tervettä kokonaiskasvua ja –kehitystä, lasten ja perheiden hyvinvointia sekä perusopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Kaikilla lapsilla on **oikeus osallistua kulttuuri- ja vapaa-ajantoimintaan**.

Pulkkinen, L. Innostava koulupäivä: Ehdotus joustavan koulupäivän rakenteen vakiinnuttamiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2015:6

Jätetty OKM:lle 13.3.2015

Käsite 'joustava koulupäivä' lähtöisin opetushallituksesta, joka harrastustoiminnan määrärahojen jaossa 2013 kannusti kuntia vapaaehtoiseen harrastustoiminnan ajoittamiseen eri kohtiin koulupäivää.

'Innostava koulupäivä' on vähemmän tekninen käsite, painottaa merkitystä oppilaille.

Kansainvälisiä tuloksia oppiaineiden ulkopuolisen toiminnan hyvinvointivaikutuksista

1. Laaja-alaiset vaikutukset

- - oppilaiden sitoutuminen kouluun
- - paremmat asenteet koulua kohtaan

2. Tiedot ja taidot

- - edistää koulumenestystä, esim. matematiikassa
- - kehittää työskentelytaitoja, kuten keskittymistä
- - kehittää taitoja, joita itse valitsee ja pitää tärkeänä

3. Henkilökohtaiset ominaisuudet

- - optimismi, itsetunto, vähäisemmät masennusoireet
- - fyysinen kunto, terveys

4. Sosiaaliset suhteet

- - paremmat toverisuhteet
- - sopeutuminen kouluyhteisöön

Myönteisten vaikutusten syntymistä edistävät

1. Määrälliset näkökohdat

- - suurempi osallistumisen viikkotuntimäärä
- - monipuolisuus > yhteen harrastukseen keskittyminen
- - toiminnan pitkäkestoisuus vuosissa mitattuna
- - aloitus keskilapsuudessa > murrosiässä

2. Sisällölliset näkökohdat

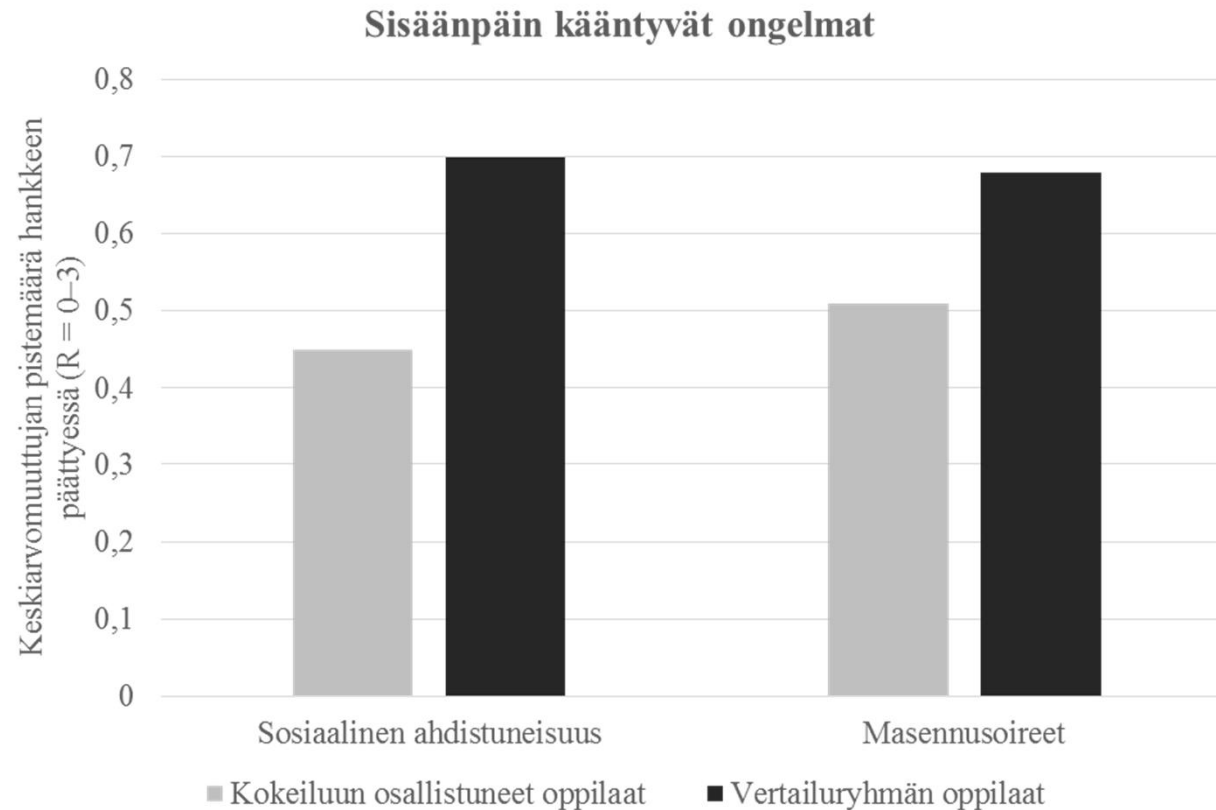
- - musiikki, kuvataide, kädentaidot, teatteri, parhaat tulokset
- - vapaaehtoistoiminta -> sosiaalinen kehitys, vastuunotto
- - koulun piirissä järjestetty liikunta

3. Henkilökunta

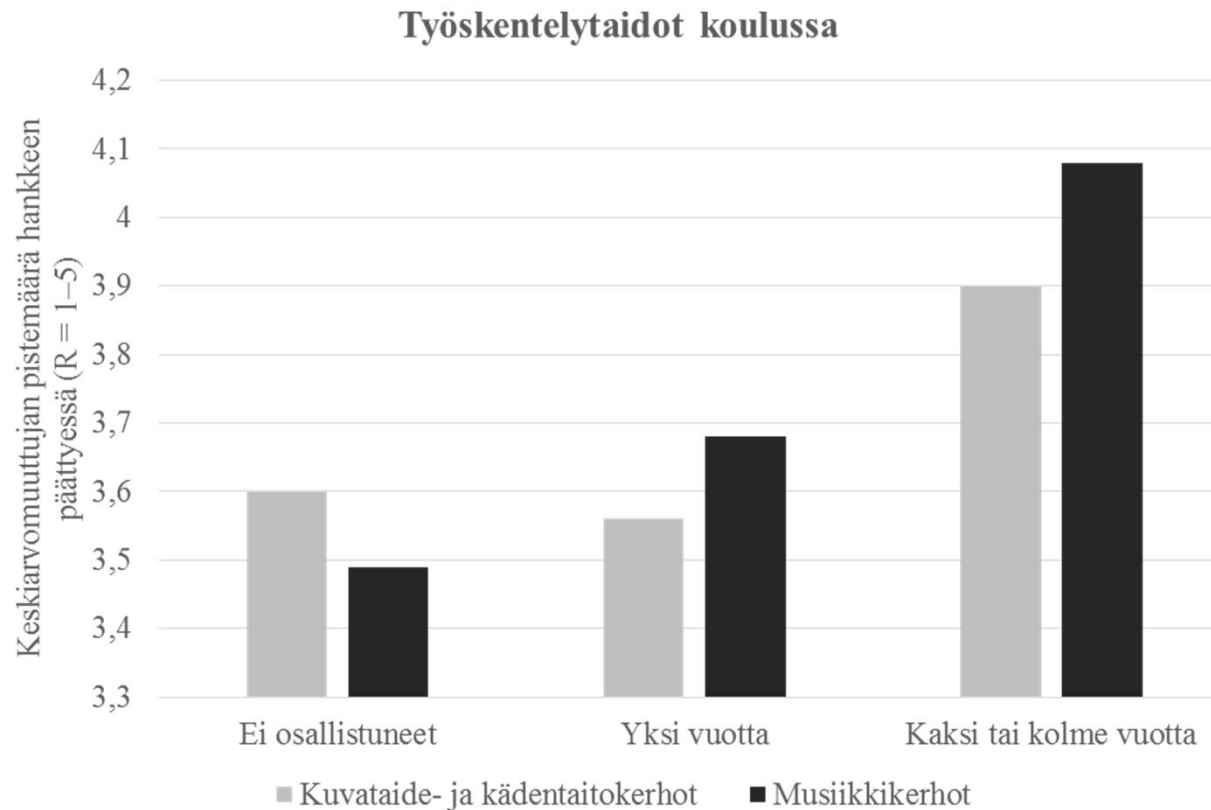
- - pätevyys, toiminnan laatu, tavoitteellisuus
- - suunnittelussa oppilaiden kiinnostus ja aikataulut huomioon

4. Vuorovaikutus

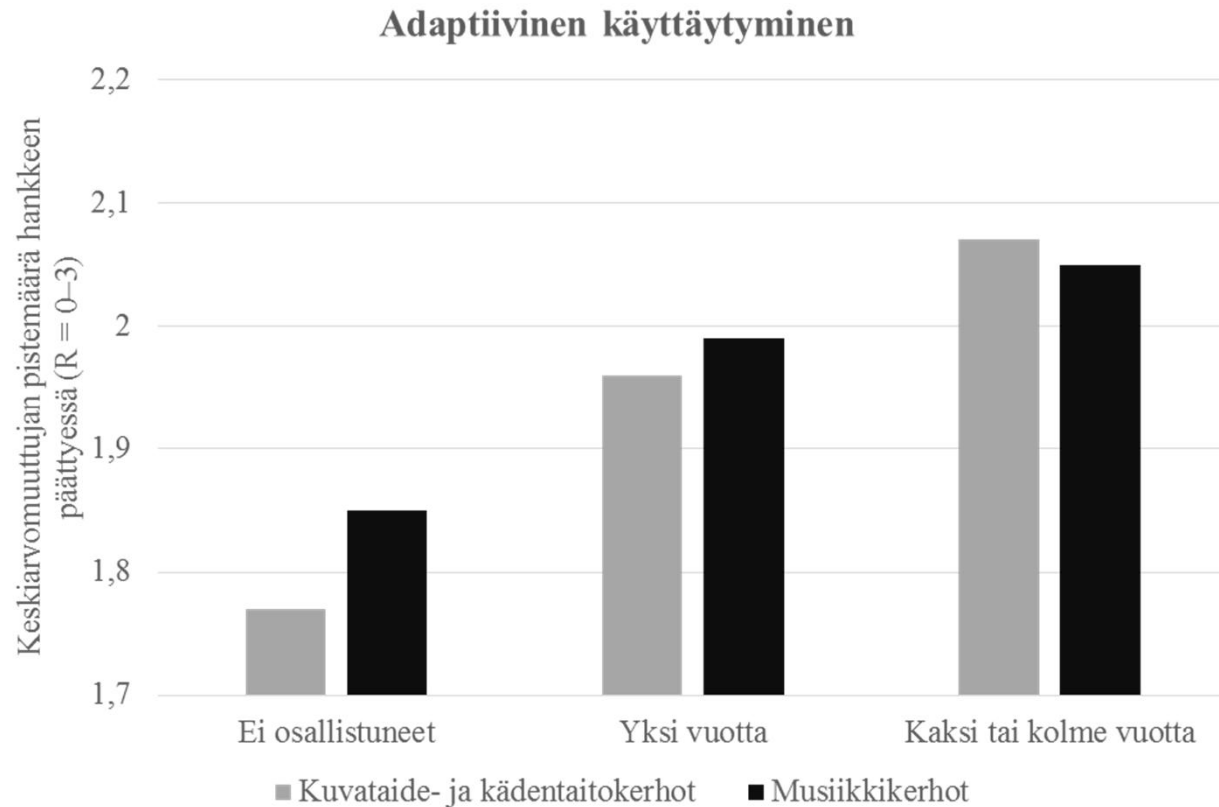
- - ystävyysuhteet, hyvä vuorovaikutus ohjaajan kanssa
- - kokemus huolenpidosta, myötätunnosta ja yksilöllisyydestä

Ehetytyn koulupäivän tarjoamaan aamu- ja iltapäivätoimintaan sekä harrastekerhoihin osallistuneiden kolmannen ja neljännen luokan oppilaiden sisäänpäin kääntyvät ongelmat verrattuna niihin oppilaisiin, jotka eivät osallistuneet vastaavaan toimintaan.

Kuvataide- ja kädentaitokerhoihin ja musiikkikerhoihin osallistuneiden viidennen ja kuudennen luokan oppilaiden työskentelytaidot koulussa; vertailu ei osallistuneiden ja 1 tai 2–3 lukuvuotta osallistuneiden kesken.

Kuvataide- ja kädentaitokerhoihin ja musiikkikerhoihin osallistuneiden viidennen ja kuudennen luokan oppilaiden adaptiivinen käyttäytyminen; vertailu ei osallistuneiden ja 1 tai 2–3 lukuvuotta osallistuneiden kesken.

Teoreettiset näkökohdat

1. Bioekologinen malli (Bronfenbrenner & Morris, 2006): Kehityksen kannalta tärkeimpiä ovat lähi-ihmissuhteet ja –prosessit (vanhemmat, opettajat, ohjaajat). Jotta suhde olisi merkitsevä,
 - - täytyy olla vuorovaikutusta
 - - vuorovaikutuksen täytyy olla jokseenkin säännöllistä, jatkua pitkään ja olla vastavuoroista
 - - toiminnan kompleksisuuden on lisäännyttävä, toisto ei riitä
2. Myönteisen kehityksen näkökulma (Benson ym., 2006):
 - - ihmiskäsitys: usko positiivisen kehitykseen mahdollisuuteen ja näkemys, että lapsi on aktiivinen toimija ja ainutkertainen yksilö
3. Kouluun kiinnittyminen (Fredricks ym., 2004):
 - - toiminnallinen kiinnittyminen osallistumisen kautta
 - - tunneperäinen kiinnittyminen ihmissuhteiden kautta
 - - kognitiivinen kiinnittyminen sen kautta, että ihminen investoi omaa energiaansa ponnisteluun, joka on tarpeen uusien asioiden oppimiseksi

Vahvoja koulupäivän muutospaineita

1. YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus, joka korostaa *lapsen oikeutta tulla kuulluksi ja yhtäläisten mahdollisuuksien tarjoamista kulttuuri-, taide-, virkistys- ja vapaa-ajan toimintoihin*
2. Euroopan komission suositus (2013) investoida lapsiin: jäsenvaltioiden tulee rohkaista kouluja ja muita paikallisia toimijoita luomaan *kaikille lapsille tarjolla olevaa parempaa oppituntien ulkopuolista toimintaa parempine toimintapuitteineen*
3. Euroopan muissa maissa tapahtunut kehitys *lisätä koulupäivään oppituntien ulkopuolista toimintaa*
4. Suomen edellisen hallituksen tavoite *antaa oppilaalle mahdollisuus harrastuksiin koulupäivän yhteydessä*
5. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2014): *hyvä yhteistyö kerho- ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa*
6. *Innostus* kerhotoimintaa ja joustava koulupäivää kohtaan
7. Yhteistyökumppaneiden *halukkuus* kerhotoiminnan järjestämiseen

Kansainvälisiä vertailuja

1. Opetusryhmien koko

- PISA 2012: opetusryhmän koko Suomessa 18,3 toiseksi pienin; 65 maata.
- Opetusryhmän koko ei yhteydessä koulusta pitämiseen (Unicef, 2007)

2. Opettajien työaikamalli (K =kokonaistyöaika, O = opetusaika, L = läsnäoloaika) (Hautamäki, 2015)

- K: K = 40 t/vk (1659 t/v) – Hollanti
- KO: K = 35 t/vk (1607 t/v), O = 15-26 t/vk – Ranska, Itävalta ja monet Itä-Euroopan maat
- KL: K = 40 t/vk (1767 t/v), L = 31 t/vk - Ruotsi
- KOL: K = 35 t/vk, L = 25 t/vk, = 23 t/vk – Skotlanti, Saksa, Norja, Espanja
- L: koulun johdettavana olo = 1265 t/v, L = 1235 t/v – Englanti, Irlanti
- O: O = 16-24 t/vk, suunnittelu 3 t/vk – Suomi, Italia, ranskankielinen Belgia, Malta, Kypros

”Pitää koulusta paljon”: K paras, O heikoin: Hollanti 34 %, Suomi 8 %

Oppiaineiden ulkopuolista toimintaa eri maissa

- USA: Extra-curricular activities: oppilaat usein organisoivat toimintaa opettajan ohjauksessa, kuten koulun sanomalehden tekoa, oppilaskuntatoimintaa, informaatioteknologiaa, valokuvausta, liikuntaa, kirjoitus- ja taidetyöpajoja, bänditoimintaa. Myös ohjattua kerhotoimintaa on
- OECD-maihin verrattuna Suomen kouluissa on (OECD, 2013)
 - enemmän musiikkiharrastuksia
 - vähemmän vapaaehtoistoimintaa, kuvataidekerhoja, liikuntakerhoja, näytelmäkerhoja, matematiikka-, shakki- ja tietotekniikkakerhoja ja vuosikirjan tai oman lehden tekemistä

Ehdotusteni lähtökohdat

1. Koulun eetoksen muuttuminen eli on paineita nähdä koulun tehtävä yhteiskunnassa uudella tavalla
2. Oppituntien ulkopuolista toimintaa koulussa pidetään tärkeänä ja arvostetaan sen mahdollisuuksia tukea koulua kasvatus- ja opetustehtävässä
3. Koulu avautuu yhteiskuntasuhteissaan ympäröivään yhteisöön ja yhteistyökumppaneiden etsimiseen ja hyväksymiseen
4. Koulun toimintakulttuurin kehittäminen oppilaiden osallisuuden vahvistamiseksi, kouluun tyytyväisyyden lisäämiseksi ja oppimisen motivaation vahvistamiseksi
5. Holistinen ja oppilaslähtöinen näkemys opetus- ja kasvatustehtävästä, mikä sisältyy perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin -> voimaan 2016

Opetussuunnitelman perusteet, OPH 2014 -> 2016

- 10 periaatteen kooste; Pulkkinen, Innostava koulupäivä. OKM, 2015:6
- (LAPSI ON ALLE 18-VUOTIAS; YK:N LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUS)

1. Holistinen perusopetuksen tehtävän määrittely

Perusopetus on opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuus.

(LAPSI JA HÄNEEN VAIKUTTAVAT ASIAT ON NÄHTÄVÄ KOKONAISUUTENA EIKÄ KASVATUSTA JA OPETUSTA VOI ERIYTTÄÄ ERI HENKILÖILLE).

2. Yhteinen suunnittelu ja yhteistyö

Opetuksen järjestäjän tulee edistää eri toimijaryhmien yhteistyötä ja ottaa suunnitteluun mukaan myös oppilaat ja huoltajat.

(LAPSI ON TOIMIJA, OMAN ELÄMÄNSÄ SUBJEKTI, EI VAIN TOIMINNAN KOHDE.)

3. Arvokasvatuksen merkitys

4. Lapsen aktiivisuutta ja vuorovaikutusta korostava oppimiskäsitys

5. Laaja-alaiset osaamiskokonaisuudet

6. Toimintakulttuurin rakentaminen tukemaan tavoitteisiin sitoutumista ja edistämään oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa

7. Oppimis- ja työtapojen kehittäminen

8. Opetuksen eheyttäminen monialaisilla opintokokonaisuuksilla

9. Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö

Opetussuunnitelman perusteet: periaatteet (jatkoa)

10. Lasta kunnioittava lapsikäsitys

- *Perusopetus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvoisesta merkityksestä. Jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella on oikeus kasvaa täyteen mittaansa ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä. Tässä oppilas tarvitsee kannustusta ja yksilöllistä tukea ja kokemusta siitä, että kouluyhteisössä häntä kuunnellaan ja arvostetaan ja että hänen oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan välitetään. Yhtä tärkeää on kokemus osallisuudesta ja siitä, että voi yhdessä toisten kanssa rakentaa yhteisönsä toimintaa ja hyvinvointia.*

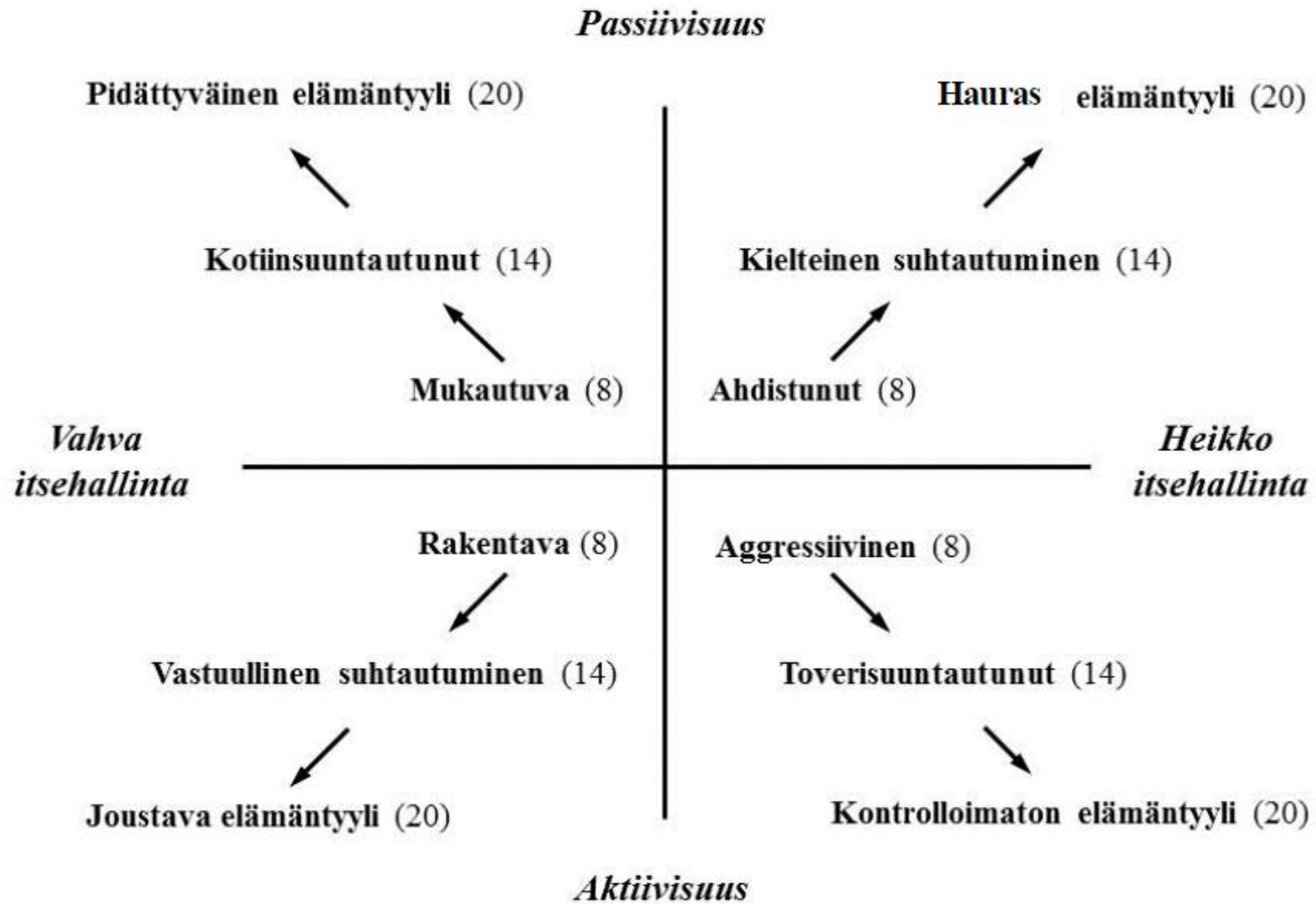
Käsitykseni lapsesta

Pulkkinen, L. (2015) Teoksessa Improving the quality of childhood in Europe 2014 (Vol. 5). <http://www.allianceforchildhood.eu/publications>

- Lapsella on synnynnäinen potentiaali kasvaa, oppia, kommunikoida ja osallistua omalla tavallaan ja omine oikeuksineen yhteisönsä toimintaan.
- Lapsi on oman elämänsä toimija (subjekti, agentti) mutta suhteessa muihin ihmisiin.
- Lapsi ei ole objekti, joka täytyy muovata jonkin aikuisten valitseman muotin mukaiseksi.
- Aikuiset, jotka ovat herkkiä lapsen tarpeille auttavat häntä kehittämään hänen ainutlaatuisuuttaan.
- Lapsen suhteiden laatu hänelle tärkeisiin aikuisiin, kuten vanhempiin ja opettajiin, ovat merkittäviä hänen kasvulleen ihmisenä.
- Ongelmia: Eri toimijoilla on erilaisia näkemyksiä lapsesta oppijana, harrastajana, kuluttajana, potilaana, tulevaisuuden yhteiskunnan rakentajana. – Monet tahot tekevät suoritteita lapsista.

On tärkeää keskustella lapsikäsituksesta. Millainen on lastenpsykiatrien käsitys lapsesta ja lapsen vaikeuksien syistä?

Lapsesta aikuiseksi -tutkimus

Ehdotus 1: Yksi tunti kerhotoimintaa

•Kuhunkin koulupäivään sisällytetään oppilasta kohti yksi tunti valinnaista ja vapaaehtoista kerhotoimintaa, joka voi olla

- perusopetuslain 47 §:ssä mainittua ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyä koulun kerhotoimintaa ja
- yhteistyöperustalle rakennettua kerhotoimintaa, jonka järjestämiseen osallistuvat taide- ja kulttuuritoimijat, kirjastot, kädentaitoyhdistykset, liikunta- ja nuorisjärjestöt ja muut yhteistyötahot.

•Kunnan sivistystoimen tehtävänä olisi koota koulujen käyttöön luettelo kerhotoiminnan järjestämisestä ja kouluyhteistyöstä kiinnostuneista paikallisista toimijoista.

Ehdotus 2: Kerhotoiminnan kehittäminen

- Kerhotoimintaa tulee kehittää opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti monipuoliseksi, jolloin se voi olla

- ohjaajalähtöistä harrastekerhotoimintaa tai

- oppilaslähtöistä pajatoimintaa,

ja sen joustavassa sijoittamisessa koulupäivään tulee ottaa huomioon oppilaiden hyvinvointi ja kerhotoiminnan yhtäläinen saatavuus kaikille oppilaille.

- Kerhotoiminnan sisältö tulee suunnitella oppilaita ja heidän vanhempiaan kuullen ja niin, että se vastaa oppilaiden kiinnostuksen kohteita.

- Ehdotus sisältää sen, että oppilaille tulee olla mahdollisuus osallistua vähintään yhteen maksuttomaan kerhotuntiin päivässä ja että sen puitteissa tulee ensimmäiseksi huolehtia harrastekerhoa koskevan tavoitteen toteutumisesta. Sen lisäksi kerhotoiminta voi sisältää pajatoimintaa.

Kerhotoiminta

1. Harrastekerhot

Perinteistä koulun kerhotoimintaa, joka voi koskea musiikkia, kuvataiteita, kädentaitoja, liikuntaa, lukuaineita ym., ja jota opettajat ovat ohjanneet. Ohjaajien rekrytointia taide-, liikunta ym. pedagogeista laajennetaan harrastekerhojen määrän ja valikoiman lisäämiseksi

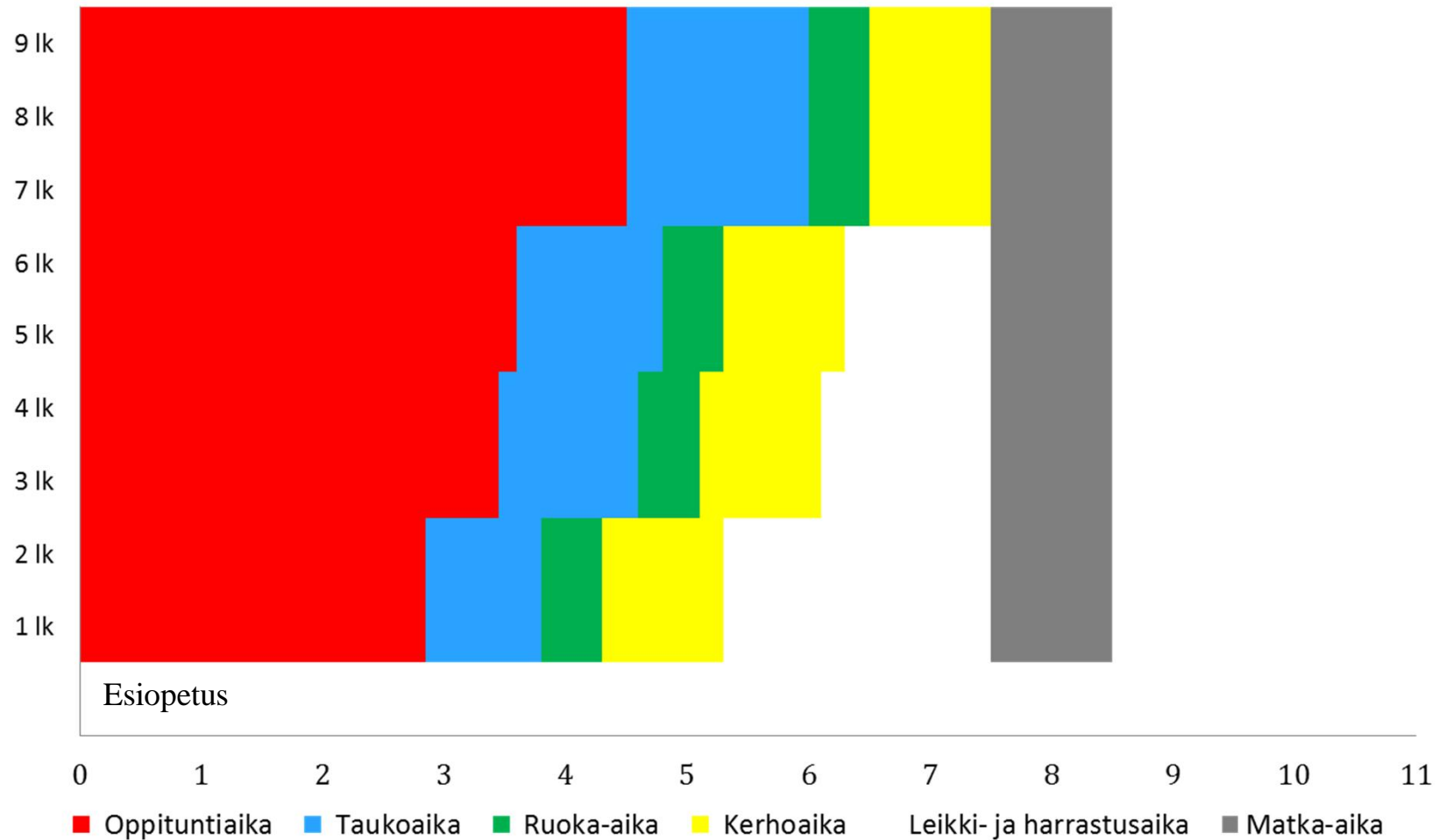
2. Pajatoiminta

Oppilaslähtöistä matalan kynnyksen kerhotoimintaa, jossa oppilaiden oma toiminta on liikkeelle paneva voima (vrt. extra-curricular toiminta edellä). Se voi olla liikuntaa ja leikkejä, luokkalehden tekoa, taidepajoja, kokkikerhoa, askartelua, käsitöitä, oppimisasipelejä, "lasten kunnanvaltuusto" -toimintaa ym. Vain mielikuvitus asettaa rajoja sille, mitä pajatoiminta voi olla

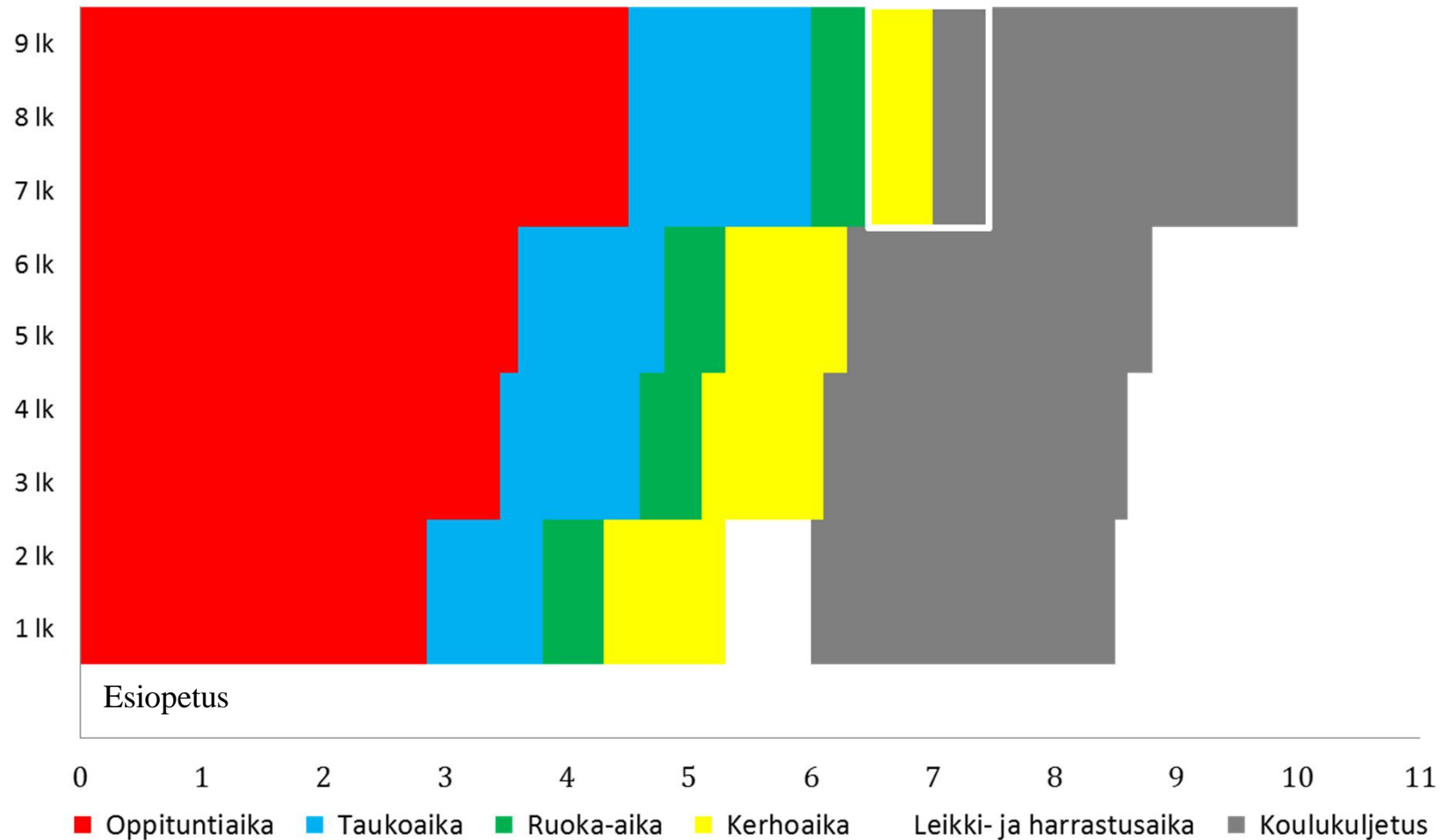
Kuljetusoppilaiden osuudet eri maakunnissa (AVI, 214)

•Itä-Suomi	34,2 %
•Lappi	27,4 %
•Länsi- ja Sisä-Suomi	25,9 %
•Lounais-Suomi	25,3 %
•Pohjois-Suomi	24,8 %
•Etelä-Suomi	17,7 %
•Manner-Suomi	23,2 %

Alle 5 km koulusta asuvien oppilaiden koulupäivän rakenneosat

Koulukuljetuksessa olevien oppilaiden koulupäivän rakenneosat

Ehdotus 4: Oppitunnit alkamaan klo 9

- Koulupäivä muutetaan oppituntien osalta alkamaan kello 9
- Perustelu: Oppimisen kannalta suotuisimmat hetket ovat aamupäivän loppupuolella ja vaikeimmat hetket aamulla
- Oppilaat voivat kulkea kouluun valoisampaan aikaan ja ilman aamuruuhkaa. Voi lisätä hyötyliikuntaa matkoihin
- Suurella osalla oppilaista on koulukuljetus
- Valvottua aamutoimintaa niille, joiden tarvitsee tulla kouluun aikaisemmin
- Opettajat voivat hyödyntää ensimmäisen tunnin omiin tehtäviinsä

Hahmotelmia koulupäivän rakenteeksi

Aamutoimintaa (ja kotiryhmä sitä tarvitseville)

8:50 - 9:00	Kello soi, päivänavaus
9:00 - 9:45	1. tunti
9:45 - 9:50	Pikkuvälitunti
9:50 - 10:35	2. tunti
10:35 - 11:00	Liikuntavälitunti (1. ja 2. tunnin välitunnit)
11:00 - 11:30	Ruokailu
11:30 - 12:15	Kerhotoimintaa
12:15 - 13:00	3. tunti
13:00 - 13:15	3. Tunnin välitunti
13:15 - 14:00	4. tunti
14:00 - 14:15	Kotiin lähtö tai 4. tunnin välitunti ja välipala
14:15 - 17	Harrastus- ja vapaa-aika (ja kotiryhmä sitä tarvitseville)

Ehdotus uudistuksen toteuttamisesta

- Hallituksen toimintasuunnitelmaan tulisi sisällyttää **säädösten muotoilu ja kustannusten selvittely** kerhotoiminnan tarjonnan vakiinnuttamiseksi ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kytkemiseksi kerhotoimintaan, ottaen huomioon nuorempien oppilaiden ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden erityistarpeet.
- Uudistus tähtää opetus- ja kulttuuriministeriön eri **toimintasektorien väliseen yhteistyöhön** siten, että yleissivistävän koulutuksen resurssien ohella kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntamäärärahojen avustuskriteerit palvelisivat lasten kerhotoiminnan lisäämistä kouluissa.

Nykyinen hallitus? Kärkihankkeita: digitalisaatio, tunti liikuntaa ja kulttuuripalvelujen alueellinen saatavuus

Valtion tuki

- Valtion tuki kunnille on tarpeen uudistuksen toteuttamiseksi. Valtion osuus perusopetuksen järjestämiskustannuksista on 20 vuodessa **pudonnut lähes 60 %:sta 25,44 %:iin v. 2015; Hollannissa 100 %.**
- Valtion osuuden vähäisyys on vastoin Euroopan komission suositusta investoida lapsiin
- SOTE-uudistuksessa opetus irrotettu muista palveluista; vastoin eurooppalaista kehitystä

- *Samojen henkilöiden seuranta 8-vuotiaasta 50-vuotiaaksi osoittaa, että kouluikäisen lapsen sosiaalinen ja emotionaalinen käyttäytyminen ennustaa aikuisen sosiaalista toimintakykyä elämän eri aloilla sekä psyykkistä hyvinvointia.*